

Serviceplan

Strömsunds kommun

2016-2020

Antagen av kommunfullmäktige 2016-04-20, § 29

Utarbetad av Ville Welin SUAB

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
2. Bakgrund.....	4
3. Mål o Syfte.....	5
-Övergripande mål	
-Delmål	
-Syfte	
4. Begrepp.....	6
-Kommersiell service	
-Offentlig service	
-Statlig	
-regional	
-kommunal	
5. Definitioner service Strömsund.....	6
- Serviceort	
-Servicepunkter	
6. Nulägesanalys.....	7
7. Uppföljning/ utvärdering.....	8

1. Inledning

Sedan slutet av 60-talet har det skett en omfattande utflyttning från landsbygden av främst unga människor till större tätorter och städer. Urbaniseringen har pågått sen dess och har starkt förändrat förutsättningarna för landsbygdens befolkning. Idag ökar landsbygdens befolkning generellt men att problemet snarare är att den unga generationen saknas. Nu ser det olika ut i olika delar av Sverige men möjligheterna till utvecklande jobb styr vart den unga generationen tar vägen. Det som ändå står helt klart är att de marknadsmässiga förutsättningarna för upprätthållande av både kommersiell och kommunal service i bygderna har urholkats och blivit en stor utmaning. Drivmedelsstationer har lagts ner för att det köptes för lite volymer av drivmedel. ICA och Coop har centraliserat och effektiviserat sina kedjor där kravet på omsättningsvolymer har tvingat många landsbygdsbutiker att avveckla.

För att kunna säkerställa att tillväxt även kan ske på landsbygden behövs en plan för både offentlig och kommersiell service. En service som är viktig för att skapa attraktiva boendemiljöer och nya möjligheter till jobb. Det är också helt avgörande att det finns en bra infrastruktur (vägar, bredbandsfiber och mobil uppkoppling) på landsbygden för att servicen ska kunna fungera för både boende och företag.

Under senare år har alternativa lösningar med andra leverantörer till drivmedel och livsmedel delvis bidragit till att viss handel ändå kan fortgå. En annan viktig faktor som inger hopp är utbyggnaden av det mobila telefonnätet och bredbandsfiber i bygderna. Med ny teknik öppnas möjligheten att utveckla landsbygden. Detta skapar också möjligheter för landsbygdsbutikerna, där den "digitala lanthandeln" är en vision.

Behoven av service ser lika ut för staden som för landsbygden, men förutsättningarna skiljer sig åt. Landsbygden präglas av glesare strukturer som påverkar det mesta som sker där, inte minst påverkar det tillgängligheten till service och infrastruktur.

Ökande avstånd till service måste dock inte betyda sämre tillgänglighet för medborgaren. Tillgängligheten kan till och med öka trots längre avstånd till service. Vissa medborgare har blivit mer rörliga och det ökade pendlandet minskar till exempel problemet med tillgång till service och varor nära boendet, i och med att service kan utnyttjas innan eller efter arbetsdag. För vissa medborgare, som är mindre rörliga, blir dock tillgängligheten försämrad om servicen koncentreras. ¹

Förändrade köpmönster, e-handel, serviceutbud, demografiska utvecklingen - det finns många omvärldsfaktorer som påverkar både behoven av service men även utbudet av service. En viktig strategi för kommunen är att verka för att upprätthålla en god service i hela kommunen. Kommunen ska även arbeta för att läns- och kommungränser inte är ett hinder för tillgång till en god service för de som bor och verkar i kommunen.

Regionalt serviceprogram 2014-2018 har tagits fram av länsstyrelsen Jämtlands län med syfte att styra insatser för en god servicenivå i Region Jämtland-Härjedalen. Den tydliggör kommunerna som viktiga aktörer i servicefrågor. Målet är att kvinnor och män, oavsett etnicitet och ålder, ska ha likvärdig tillgång till dagligvaror och drivmedel.

¹ Regionalt serviceprogram Jämtlands län 2014-2018, länsstyrelsen Jämtlands län

Bakgrund

Regeringen uppdrog åt Länsstyrelserna i maj 2013 att utarbeta regionala serviceprogram för perioden 2014-2018. Vidare gav regeringen också uppdrag åt Tillväxtverket att i dialog med Tillväxtanalys, utarbeta riktlinjer för framtagande och genomförande av dessa program. De regionala serviceprogrammen skulle lämnas till Näringsdepartementet senast 14 mars 2014 och träda i kraft den 1 april 2014.

Det regionala serviceprogrammet har utformats i samråd med ett brett partnerskap där representanter från näringslivskontoren i länets kommuner medverkat .

I framtagande och genomförande av det regionala serviceprogrammet ska hållbarhetsdimensionerna beaktas med särskild fokus på jämställdhet mellan kvinnor och män, integration, mångfald samt miljö.

Ansvaret för genomförande och uppföljning av det regionala serviceprogrammet (RSP) åligger Region Jämtland-Härjedalen.

RSP har haft ett varierat genomförande runt om i landet. Erfarenheterna visar dock att regionala serviceprogrammet bland annat

- har fungerat som ramverk
- främjat samordning mellan olika aktörer och insatser för att öka tillgängligheten till service på gles och landsbygd
- tydliggjort kopplingen mellan tillgänglighet till service och näringslivets utveckling

Andra framgångsfaktorer är

- Aktivt partnerskap
- Kontinuerlig processledning till kommunerna
- Kommunernas och den ideella sektorns engagemang

Länsstyrelsen i Jämtland rekryterade en projektledare i juni 2014 för att arbeta med det regionala serviceprogrammet. Projektledaren är också den som genomfört processledningen. För att ett servicefrämjande arbete ska bli långsiktigt framgångsrikt och hållbart är målsättningen att Jämtlands åtta kommuner ska skriva **kommunala serviceplaner** i samarbete med processledaren.

Mål o syfte

3. MÅL OCH SYFTE

Serviceprogrammet har till syfte att styra insatser för en god servicenivå i region Jämtland-Härjedalen. Målet är att kvinnor och män, oavsett etnicitet och ålder, ska ha likvärdig tillgång till dagligvaror och drivmedel.

Programmet ska vara ett styrande dokument i syfte att samla resurser och insatser för att uppnå detta mål om en god servicetillgänglighet i länet samt vara vägledande för användandet av stödet till kommersiell service. Programmet ska också kunna användas av andra myndigheter, organisationer och företag i syfte att samla resurser och insatser mot det gemensamma målet - en god servicenivå i regionen.

3.1 Övergripande mål för Strömsunds kommun

Strömsunds kommun ska säkerställa att hela kommunen, speciellt landsbygden, har tillgång till god service inom rimliga avstånd. Målsättningen är att servicenivån ska bidra till att fler människor kan bo kvar och verka i kommunen, att den skapar attraktiva boendemiljöer och attraktiva näringslivsmiljöer med möjlighet att starta och driva företag. Vidare att fler människor och verksamheter flyttar in men också att attrahera fler att besöka vår kommun.

3.2 Delmål

- Informera om stödmöjligheter för utveckling av service på landsbygden.
- Arbeta fram djupare analyser av kommunens servicetillgänglighet och servicebehov. Detta för att underlätta vid strategiska beslut.

3.3 Syfte

Serviceplanen ska leda till ett ökat engagemang, förståelse och kunskap kring service som en del av kommunens arbete med näringslivs- och landsbygdsutveckling. Vilket bland annat medför att servicens funktioner konkret vägs in i kommunernas långsiktiga och strategiska planering. Den ska även vara ett verktyg för att öka handlingsberedskapen i servicefrågor .

4. Begrepp

- Kommersiell service

Kommersiell service är hushållens tillgång till dagligvaror, drivmedel, apotek, post- och paketärenden, bank, grundläggande betaltjänster, ombud för spel- o systembolag, bredband, mobiltelefoni.

Kommunen har tagit beslut om att investera i ett eget stadsnät som täcker stora delar av kommunen. Detta pga. av att det inte finns kommersiella krafter att bygga ut nätet på landsbygd. Denna satsning är oerhörd viktig för att servicen ska kunna utvecklas även i de glesa delarna. Kommunen har också en Bredbandsstrategi vilket gör att bredbandsfrågan inte tas med i den här planen.

-Statlig service

Den statliga servicen omfattar bland annat tillgång till polis, försäkringskassa, arbetsförmedling och statliga myndigheter och verk t ex länsstyrelse, tillväxtverket, skatteverket, jordbruksverket, naturvårdsverket och trafikverket.

-Regional service

Region Jämtland-Härjedalen hanterar bland annat näringsliv (regionala stöd), infrastruktur, social välfärd, länskultur, kollektivtrafik, regional utveckling och sjukvård.

-Kommunal service

Den kommunala servicen gäller främst tillgång till förskola, skola, äldreomsorg, särskilt boende, bibliotek, räddningstjänst, natur- och kulturområden, stöd till föreningsliv, planärenden, vatten och avlopp, avfall och återvinning, miljö och hälsoskydd, energiförsörjning, bredband, service till näringsliv.

5. Definitioner service Strömsunds kommun

I planen används begreppen Serviceort och lokal Servicepunkt.

-Serviceort

Serviceorter med omland är viktiga för utveckling och möjlighet att bevara befintlig service.

En serviceort ska erbjuda grundläggande servicefunktioner, offentliga och kommersiella, som är stödjande för omlandet. Målet är att förutsättningar ska finnas för att tex. följande service ska finnas:

- Livsmedelsbutik
- Drivmedel
- Annan kommersiell service utifrån lokala förutsättningar som till exempel apotek, café, frisör.
- Förskola/skola/fritidshem
- Anläggningar, lokaler och spår för idrott och motion hela året.
- Samlingslokaler för kultur- och föreningsaktiviteter.

Medborgare kan förvänta sig att kommunen arbetar för samordning och samverkan mellan olika aktörer kring hälso- och sjukvård samt tandvård. Kommunen ansvarar också för att samordna kommunens verksamhet vid serviceorterna.

I kommunen är Strömsund centralort och serviceorter är Hammerdal, Gäddede, Hoting, Backe och Rossön.

-Servicepunkt

Med Servicepunkt i Strömsunds kommun menas en dagligvarubutik i de glesare delarna av kommunen som ska fungera för utökad service på landsbygd främst med fokus på tillgänglighet av dagligvaror och drivmedel. Servicepunkten är ofta den naturliga mötesplatsen i byn. På en serviceplats kan det också finnas möjlighet till tjänster via internet, betaltjänster, söka information etc.

I Strömsunds kommun finns dessa servicepunkter i Sikås, Kyrktåsjö, Norråker, Lidsjöberg, Stora Blåsjön.

Servicepunkterna samt Backe o Rossön är de områden som kommunen prioriterar när det gäller stöd från tex. Region Jämtland-Härjedalen, Länsstyrelse, Tillväxtverk, PTS. Även andra serviceorter kan komma ifråga när det gäller stöd och då är ett exempel tillgången till grundläggande betaltjänster.

6. Nulägesanalys

I landsbygdsområdena i kommunen är tillgång till service relativt sett god. Denna service är dock mycket sårbar där det bara finns en dagligvarubutik och/eller drivmedelstation. Även på serviceorterna kan vissa delar av servicen ändras mycket snabbt. Ett exempel är kontanthantering i Backe-Rossön området. Därför är det av stor vikt att kommunen arbetar förebyggande och innovativt för att hitta samordningslösningar och nya sätt att lösa tillgängligheten till service. För att kunna göra det behöver kommunen ständigt hålla sig uppdaterad vad gäller regler o förordningar för att erhålla stöd, ha en uppdaterad bild av behov och tillgänglig service i de olika delarna av kommunen. Viktigt är också en tät kontakt med lokala utvecklingsgrupper etc. En framgångsfaktor är att kommunens olika förvaltningar samarbetar för att hitta effektiva o hållbara lösningar för att kunna upprätthålla en god service i hela kommunen.

7. Uppföljning/ utvärdering

Ansvarig för att planen är uppdaterad och att fakta uppdateras är kommunens Landsbygdsutvecklare. För närvarande är tjänsten placerad på Suab.

En halvtidsutvärdering skall göras i början av 2018 samt en utvärdering när planen löper ut 2020.

Kommunstyrelsen har samordningsansvar för att ev. beslut som tas med utgångspunkt från serviceplanen genomförs.